

KASBIY STANDART

Maxsus temir yo'l harakatlanuvchan sostavini boshqarish va xizmat ko'rsatish

(kasbiy standart nomlanishi)

Ro'yxatga
olish raqami

Kasbiy faoliyat turining asosiy maqsadi:

Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) yordamida temir yo'l transporti inshootlari va qurilmalarini qurish va ulardan foydalanishni ta'minlash.

I BO'LIM UMUMIY MA'LUMOTLAR

Maxsus temir yo'l harakatlanuvchan sostavini boshqarish va xizmat ko'rsatish

(kasbiy faoliyat turining nomlanishi)

Kasb standartida foydalaniladigan asosiy tushunchalar:

Deskriptor kod - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat klassifikatorida ko'rsatilgan iqtisodiy faoliyat turlari va Mashg'ulotlarning Xalqaro Standart Klassifikatorida ko'rsatilgan kasbiy mashg'ulotlar bo'yicha Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan kasbiy faoliyat turi deskriptori bo'yicha kod;

Ish joylarining funksional tahlili - kasbiy faoliyat turining vazifalari xaritasida kasb (lavozim)ning mehnat faoliyatini mehnat funksiyalari va natijalari orqali tavsiflash.

Kasbiy faoliyat turi - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat klassifikatorida (2-tahriri) ko'rsatilgan faoliyat turlari;

Malaka darajasi - Milliy malaka ramkasida belgilangan raqamlar;

IFUT - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat klassifikatori (2-tahriri).

Kasbiy faoliyat turi deskriptori bo'yicha kodi	H01.006
--	---------

Kasb standarti rekvizitlari:

kasb standarti qo'llaniladigan soha	Temir yo'l transporti
IFUTga muvofiq iqtisodiy faoliyat turi kodi va nomlanishi	52.21.0 – Quruqlik transporti sohasidagi xizmatlar
kasb (lavozim)ning MXSK bo'yicha kodi va guruh nomi	8311- Lokomotiv mashinistlari va turdosh kasb ishchilari
Xizmatchilarning asosiy lavozimlari va ishchilar kasblarining klassifikatori bo'yicha kodi	
kasb standarti tasdiqlangan hujjat raqami va sanasi	
amal qilish muddati	2029-yil
versiyasi	

II BO'LIM

KASB STANDARTI MEHNAT VAZIFALARINING TASNIFI

(kasbiy faoliyat turining vazifalari xaritasi)

Umumlashtirilgan mehnat vazifalari			Mehnat funksiyalari	
Belgi	Ish joylarining funksional tahlili asosida nomlanishi	Milliy malaka ramkasi bo'yicha malaka darajasi	Nomlanishi	Kodi (umumlashtirilgan mehnat vazifadagi bosh harflar, tartib raqami va malaka darajasi)

A	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) boshqarish, unga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	4	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda boshqarish (o'ziyurar)	A/01.4
		4	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakat tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish	A/02.4
B	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarish, unga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	4	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini (o'ziyurar) boshqarish	B/01.4
		4	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish (o'ziyurar)	B/02.4

III BO'LIM

ISH JOYINING FUNKSIONAL TAHLILI NATIJALARI "A"- belgili umumlashtirilgan mehnat vazifa tavsifi:

Nomlanishi	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) boshqarish, unga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	-
Mos lavozimlar (ishchi kasblar) nomlanishi	Temir yo'l qurilish mashinasi haydovchisi moslashtirilgan harakatda maxsus texnika haydovchisi
Talab etiladigan ta'lim va kasbiy tayyorgarlik darajasi	O'rta (to'liq) umumiy ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim bazasida o'rta maxsus professional ta'lim, amaliy tajriba yoki oliy ta'lim
Kasbiy tajriba va ish stajiga qo'yiladigan talablar	-
Layoqatiga qo'yilgan talablar (mehnat qilish huquqi, yoshi, sog'ligi va boshqa)	Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini
Mehnat sifati va shart-sharoitlariga doir talablar	Uskunalarning barqaror ishini ta'minlash uchun ish o'rinlari attestatsiyasi xulosasi bo'yicha shart-sharoitlar yaratish.
Vakolatlar ko'lami, mas'uliyat va mustaqilligi bo'yicha talablar	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini haydashda, maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashda - temir yo'l qurilish mashinasi haydovchisi, 5-toifali maxsus tezlikda maxsus texnika haydovchisi.

Faoliyatni amalga oshirishga ruxsat berish uchun maxsus talablar	O'рта maxsus kasb-hunar ma'lumot – (parvozlarni radioelektron vositalar, radiotexnika yoki radiolokatsiya sohasida). Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Majburiy boshlang'ich (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan o'tish, shuningdek navbatdan tashqari tibbiy tekshiruvdan o'tish. Yong'in xavfsizligi yo'riqnomasidan o'tish. Ish joyida mehnat muxofazasi yo'riqnomasidan o'tish. Elektrxavfsizligidan 3-malaka guruhiga ega bo'lish.
Kasbiy faoliyatni amalga oshirishda foydalaniladigan mehnat vositalari	

Qo'shimcha tavsiflar:

Kasb standartini ishlab chiqishga asos bo'lgan hujjatning nomlanishi	Tegishli kodi yoki raqami	Kasb (lavozim) nomlanishi
XALIKK-2020	8311	Drezina haydovchisi
	8311	Avtomotris mashinisti
	8311	Relspayvandlash o'ziyurar mashina mashinisti
	8311	Keng temir yo'l yotqizuvchi mashinisti
	8189	Nuqson aniqlash aravasi operatori

A/01.4 - kodli mehnat funksiyalari tavsifi:

Nomlanishi	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda boshqarish (o'ziyurar)
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	-
Mehnat harakatlari	Magistral yo'li bo'ylab moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tezligi va traektoriyasini tanlash Boshqaruv rulida qulfi bo'lgan temir yo'l relslariga moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakat tarkibini o'rnatish Yoqilg'i-energetika resurslari, moylash materiallarining tejamkor sarflanishini ta'minlab, oqilona rejimda mahalliy normativ hujjat bilan belgilangan tezlikda temir yo'l bo'yicha moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini yuritish Texnologik jarayonga muvofiq ishlarni bajarishda moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining quvvat, kran qurilmalari, ishchi bo'g'inlari va mexanizmlarni boshqarish Manyovr ishlarini maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi tomonidan mahalliy

	normativ aktda belgilangan tezlikda moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) bajarish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan foydalangan holda yuklash va tushirish ishlarini bajarish
	Moslashtirilgan harakatda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) yuklarni yuklash, joylashtirish va mahkamlashning to'g'riligini nazorat qilish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining xavfsizlik qurilmalarining ishlashini nazorat qilish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi uzellari va agregatlarining moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) vizual va avtomatlashtirilgan diagnostika tizimidan foydalangan holda ishlashini nazorat qilish
	Muzokaralar reglamenti talablariga muvofiq muzokara qurilmalari bo'yicha muzokaralar olib borish va maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining radioaloqa qurilmalari moslashtirilgan yo'lda (o'ziyurar) ishlashini nazorat qilishni ta'minlash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining nazorat-o'lchash asboblari ko'rsatkichlarini nazorat qilish
	Mahalliy normativ hujjatlar bilan belgilangan harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi aniqlangan qoidabuzarliklar to'g'risidagi yozuvlar shaklini kitobga kiritish
Zarur mahorat va ko'nikmalar	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish bo'yicha operatsiyalarni bajarish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tormoz uskunalaridan foydalanish holatlarini aniqlash
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining metall g'ildiraklarini temir yo'l relslarida moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) mahkamlash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining ulanish holatini baholash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining quvvat, kran qurilmalari, ishchi bo'g'inlari va mexanizmlarini boshqarish bo'yicha operatsiyalarni bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan (o'ziyurar) foydalangan holda yuklash va tushirish ishlarini bajarish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga yuklarni

	yuklash, joylashtirish va mahkamlash sifatini baholash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tarkibiy qismlari, agregatlari, qurilmalarining holatini baholash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish va diagnostika qilishning avtomatlashtirilgan tizimlaridan foydalanish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining xavfsizlik moslamalaridan foydalanish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining interkomlaridan foydalanish
Zarur bilimlar	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish bo'yicha texnik me'yorlari va qo'llanma hujjatlari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining maqsadi, qurilmasi va ishlash qoidalari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan foydalangan holda ishlarni bajarish texnologiyasi
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tarkibiy qismlari, mexanizmlari va jihozlarining nosozliklarini bartaraf etish usullari
	Muzokaralar qoidalari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) temir yo'lga o'rnatish va undan chiqish tartibi
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) boshqa temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga ulash tartibi
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining temir yo'l va avtomobil yo'li bo'ylab moslashtirilgan harakatda harakatlanish tartibi
	Elektr markazlashtirish qurilmalari bilan jihozlangan temir yo'lda ishlayotganda shunt qurilmalarini o'rnatish tartibi
	Interkomlardan foydalanish tartibi
	Tormoz bashmaklaridan foydalanish va saqlash qoidalari
	Temir yo'lning profili, yo'l belgilari, mahalliy me'yoriy hujjatlar bilan belgilangan temir yo'lning xizmat ko'rsatiladigan qismida maksimal ruxsat etilgan harakat tezligi
	Ishlarning bajarilishini tartibga soluvchi qismda yo'l ishlarini ishlab chiqarishda poyezdlar harakati xavfsizligini ta'minlash tartibi
	Transport holatiga keltirish, maxsus temir yo'l

	harakatlanuvchi tarkibini moslashtirilgan yo'lda (o'ziyurar) transportda, shu jumladan uning ishchi bo'g'inlarida tashish tartibi
	Amaldagi yoqilg'i-moylash materiallarining turlari, xususiyatlari, xossalari va iste'mol hajmi
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatlashtirish
	Ishlarning bajarilishini tartibga soluvchi qismda temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari
	Yo'l harakati qoidalari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish va diagnostika qilishning avtomatlashtirilgan tizimlari bilan ishlash tartibi
	Ma'lumotlar uzatish tarmog'idan foydalangan holda moslashtirilgan harakatda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining texnik holati to'g'risidagi ma'lumotlarni uzatish tartibi
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga o'rnatilgan apparat-dasturiy kompleksning qurilmasi va ishlash tartibi
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mehnatni muhofaza qilish, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi talablari
Boshqa tavsiflar	-

A/02.4 - kodli mehnat funksiyalari tavsifi:

Nomlanishi	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakat tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	-
Mehnat harakatlari	<p>Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining texnik holatini avtomobil yo'li bo'ylab, temir yo'li bo'ylab ish joyiga borishda moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) nazorat qilish</p> <p>Qurilmalar va ishchi bo'g'inlarni boshqarish, yuklarni tashish, asbob-uskunalar, materiallar, mexanizmlar, uskunalar, qurilmalarni tashish paytida maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) texnik holatini nazorat qilish</p>
	<p>Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining nazorat-o'lchash asboblari, uskunalari, xavfsizlik moslamalari, radioaloqa parametrlarini nazorat qilish</p> <p>Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga o'rnatilgan g'ildiraklar juftlilari holatini nazorat qilish</p>

	Rulda boshqaruvining holatini, maxsus temir yo'l harakat tarkibining moslashtirilgan tezlikda harakatlanishini nazorat qilish (o'ziyurar)
	Nazorat natijalari bo'yicha aniqlangan maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibning uzellari, agregatlari, mexanizmlari, asbob-uskunalarining mahalliy normativ hujjatlarda belgilangan o'z vakolatlari doirasida moslashtirilgan yo'lda (o'ziyurar) nosozliklarini bartaraf etish bo'yicha ishlarni bajarish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini rejali profilaktik ta'mirlash tizimida nazarda tutilgan ishlarni bajarish tartibini aniqlash, ularni bajarish uchun vositani tanlash
	Mahalliy normativ hujjatlar bilan belgilangan o'z vakolatlari doirasida maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga moslashtirilgan yo'lda (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha kompleks ishlarni bajarish
	Dvigatel, uskunalar, shassi, qismlar, tizimlar, agregatlar, maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining ishchi bo'g'inlarini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) yaxshi holatda saqlash
Zarur mahorat va ko'nikmalar	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining texnik holatini baholash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining nazorat-o'lchash asboblari, uskunalari, xavfsizlik moslamalari, radioaloqa holatini baholash
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tarkibiy qismlari, agregatlari, mexanizmlari, uskunalari ishidagi nosozliklar aniqlanganda qaror qabul qilish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidagi nosozliklarni bartaraf etishda o'lchash asboblari va asboblaridan foydalanish
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha operatsiyalarni bajarish
Zarur bilimlar	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha normativ-texnik va rahbarlik hujjatlari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining maqsadi, qurilmasi, foydalanish va ta'mirlash qoidalari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining uskunalari va tizimlariga xizmat ko'rsatish tartibi

	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga, uning tarkibiy qismlariga, g'ildirak juftlariga va jihozlariga texnik xizmat ko'rsatish, ta'mirlash va tekshirish chastotasi, turlari, muddatlari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining uskunalari va tizimlarini rostdash, sozlash qoidalari
	Moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining tarkibiy qismlari, agregatlari, mexanizmlari va jihozlarining nosozliklarini oldini olish, aniqlash va bartaraf etish usullari
	Amaldagi yoqilg'i-moylash materiallarining turlari, xususiyatlari, xossalari va iste'mol miqdorlari
	Tegishli turdagi temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi uchun ehtiyot qismlarni iste'mol qilish miqdorlari
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatlashtirish
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mehnatni muhofaza qilish, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi talablari
Boshqa tavsiflar	-

“B”- belgili umumlashtirilgan mehnat vazifa tavsifi:

Nomlanishi	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarish, unga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	-
Mos lavozimlar (ishchi kasblar) nomlanishi	Temir yo'l qurilish mashinasi haydovchisi moslashtirilgan harakatda maxsus texnika haydovchisi
Talab etiladigan ta'lim va kasbiy tayyorgarlik darajasi	O'rta (to'liq) umumiy ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim bazasida o'rta maxsus professional ta'lim, amaliy tajriba yoki oliy ta'lim
Kasbiy tajriba va ish stajiga qo'yiladigan talablar	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) haydovchisining amaldagi yordamchisi sifatida kamida olti oy ishlagan
Layoqatiga qo'yilgan talablar (mehnat qilish huquqi, yoshi, sog'ligi va boshqa)	Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini
Mehnat sifati va shart-sharoitlariga doir talablar	Uskunalarining barqaror ishini ta'minlash uchun ish o'rinlari attestatsiyasi xulosasi bo'yicha

	shart-sharoitlar yaratish
Vakolatlar ko'lamini, mas'uliyat va mustaqilligi bo'yicha talablar	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini haydashda, maxsus temir yo'l harakat tarkibini moslashtirilgan harakatda (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashda - temir yo'l qurilish mashinasi haydovchisi, 5-toifali maxsus tezlikda maxsus texnika haydovchisi
Faoliyatni amalga oshirishga ruxsat berish uchun maxsus talablar	O'rta maxsus kasb-hunar ma'lumot – (parvozlarni radioelektron vositalar, radiotexnika yoki radiolokatsiya sohasida). Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Majburiy boshlang'ich (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan o'tish, shuningdek navbatdan tashqari tibbiy tekshiruvdan o'tish. Yong'in xavfsizligi yo'riqnomasidan o'tish. Ish joyida mehnat muxofazasi yo'riqnomasidan o'tish. Elektrxavfsizligidan 3-malaka guruhiga ega bo'lish.
Kasbiy faoliyatni amalga oshirishda foydalaniladigan mehnat vositalari	Drezina haydovchisi 3-7-razryad Avtomotrisa mashinisti 5-7-razryad Temir yo'l-qurilish mashinasi mashinisti 4-8-razryad Motovoz mashinisti 4-7-razryad Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) haydovchisining yordamchisi tariflanadi: agar maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish huquqi mavjud bo'lsa - u ishlaydigan maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi haydovchisidan bir daraja past; maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini boshqarish huquqi bo'lmagan taqdirda - maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi haydovchisidan ikki daraja past, uning rahbarligida u ishlaydi

Qo'shimcha tavsiflar:

Kasb standartini ishlab chiqishga asos bo'lgan hujjatning nomlanishi	Tegishli kodi yoki raqami	Kasb (lavozim) nomlanishi
XALIKK-2020	8311	Drezina haydovchisi
	8311	Avtomotris mashinisti
	8311	Temir yo'l-qurilish mashinasi mashinisti
	8311	Motovoz mashinisti
	8189	Nuqson aniqlash aravasi operatori

B/01.4 - kodli mehnat funksiyalari tavsifi:

Nomlanishi	Maxsus temir yo'l harakat tarkibini (o'ziyurar) boshqarish
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan	-

bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	
Mehnat harakatlari	Mahalliy normativ hujjat bilan belgilangan tezlikda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) yuritish
	Odamlar va yuklarni tashishda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarish, temir yo'llar bo'ylab ish joyiga borishda asboblari, materiallar, mexanizmlar, uskunalar, qurilmalarni tashish
	Temir yo'lning yuqori tuzilmasini, sun'iy inshootlarni, yer to'lalarni, kontakt tarmog'i tayanchlarini qurish, joriy saqlash, ta'mirlash chog'ida texnologik jarayonga muvofiq maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) quvvat, kran qurilmalari, ishchi bo'g'inlari va mexanizmlarini boshqarish
	Mahalliy normativ aktda belgilangan tezlikda temir yo'l stansiya va depolarida maxsus harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) tomonidan manyovr ishlarini bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan (o'ziyurar) foydalangan holda yuklash va tushirish ishlarini bajarish
	Yuklarni maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) yuklash, joylashtirish va mahkamlashning to'g'riligini nazorat qilish
	Xavfsizlik qurilmalarining ishlashini, maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) ulash moslamasining holatini nazorat qilish
	Muzokaralar reglamenti talablariga muvofiq muzokara qurilmalari bo'yicha muzokaralar olib borish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) radioaloqa qurilmalarining ishlashini nazorat qilish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) tarkibiy qismlari va agregatlarining vizual va avtomatlashtirilgan diagnostika tizimidan foydalangan holda ishlashini nazorat qilish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) nazorat-o'lchash asboblari ko'rsatkichlarini nazorat qilish
	Kontakt simidan muzni tozalashda muz tozalash moslamasining ishlashini nazorat qilish
	Yoqilg'i-energetika resurslari, moylash materiallarining tejamkor sarflanishini ta'minlab, oqilona rejimda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) yuritish
	Mahalliy normativ hujjatlar bilan belgilangan harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi aniqlangan qoida buzarlilar to'g'risidagi yozuvlar shaklini kitobga kiritish
Zarur mahorat va ko'nikmalar	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini

	(o'ziyurar) boshqarish bo'yicha operatsiyalarni bajarish
	Yuqori aniqlikdagi koordinatalar tizimida ishlarni bajarish uchun maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) o'rnatilgan apparat-dasturiy kompleks bilan ishlash bo'yicha operatsiyalarni bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) o'rnatilgan lazer qurilmalari, sanoat elektronikasi va elektron nazorat-o'lchash uskunalari bilan ishlashda operatsiyalarni bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) quvvat, kran qurilmalari, ishchi bo'g'inlari va mexanizmlarini boshqarish bo'yicha operatsiyalarni bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan (o'ziyurar) foydalangan holda yuklash va tushirish ishlarini bajarish
	Yuklarni maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) yuklash, joylashtirish va mahkamlash sifatini baholash
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkib (o'ziyurar) qismlari, agregatlari, qurilmalarining holatini baholash
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) xavfsizlik qurilmalaridan foydalanish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarish va diagnostika qilishning avtomatlashtirilgan tizimlaridan foydalanish
	Interkomlardan foydalanish
Zarur bilimlar	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarish bo'yicha me'yoriy-texnik va qo'llanma hujjatlari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) maqsadi, qurilmasi va ishlash qoidalari
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidan (o'ziyurar) foydalangan holda ishlarni bajarish texnologiyasi
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) tarkibiy qismlari, mexanizmlari va uskunalari ishidagi nosozliklarni bartaraf etish usullari
	Muzokaralar qoidalari
	Interkomlardan foydalanish tartibi
	Tormoz bashmaklaridan foydalanish va saqlash qoidalari
	Temir yo'lning profili, yo'l belgilari, mahalliy me'yoriy hujjatlar bilan belgilangan temir yo'lning xizmat ko'rsatiladigan qismida maksimal ruxsat etilgan harakat tezligi
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi

	(o'ziyurar) qurilmalari hamda uskunalarini sozlash va sozlash qoidalari
	Kran uskunolari, maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) ish joylari yordamida bajariladigan yuklash va tushirish ishlarini ishlab chiqarish qoidalari va usullari
	Yo'l ishlarini olib borishda poyezdlar harakati xavfsizligini ta'minlash tartibi
	Transport holatiga keltirish, maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar), shu jumladan uning ishchi organlarini tashish tartibi
	Amaldagi yoqilg'i-moylash materiallarining turlari, xususiyatlari, xossalari va iste'mol miqdorlari
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatlashtirish
	Ishlarning bajarilishini tartibga soluvchi qismda temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) boshqarishning avtomatlashtirilgan tizimlari bilan ishlash tartibi
	Ma'lumotlar uzatish tarmog'idan foydalangan holda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) texnik holati to'g'risidagi ma'lumotlarni uzatish tartibi
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) o'rnatilgan apparat-dasturiy kompleksning qurilmasi va ishlash tartibi
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mehnatni muhofaza qilish, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi talablari
Boshqa tavsiflar	-

B/02.4 - kodli mehnat funksiyalari tavsifi:

Nomlanishi	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish
Kelib chiqishi (aslligi +/-)	+
Aslining deskriptor kodi	H01.006
Boshqa kasb standartidan foydalangan bo'lsa, ro'yxatdan o'tkazilgan raqami	-
Mehnat harakatlari	<p>Qurilmalar va ishchi bo'g'inlarni boshqarishda, odamlar va yuklarni tashishda, temir yo'llar bo'ylab ish joyiga borishda asboblari, materiallar, mexanizmlar, uskunalar, qurilmalarni tashishda maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) texnik holatini nazorat qilish</p> <p>Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) nazorat-o'lchash asboblari, uskunolari, xavfsizlik moslamalari, radioaloqa parametrlarini nazorat qilish</p> <p>Nazorat natijalari bo'yicha aniqlangan mahalliy normativ hujjatlarda belgilangan o'z vakolatlari</p>

	doirasida maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) qismlari, agregatlari, mexanizmlari, asbob-uskunalarining nosozliklarini bartaraf etish bo'yicha ishlarni bajarish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibini (o'ziyurar) rejali profilaktik ta'mirlash tizimida nazarda tutilgan ishlarni bajarish tartibini aniqlash, ularni bajarish uchun vositani tanlash
	Mahalliy normativ hujjatlarda belgilangan o'z vakolatlari doirasida maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha kompleks ishlarni bajarish
	Dvigatel, asbob-uskunalar, shassi, qismlar, tizimlar, agregatlar, maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) ishchi bo'g'inlarini yaxshi holatda saqlash
Zarur mahorat va ko'nikmalar	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) texnik holatini baholash
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) nazorat-o'lchash asboblari, uskunolari, xavfsizlik moslamalari, radioaloqa holatini baholash
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) qismlari, agregatlari, mexanizmlari, uskunolari ishidagi nosozliklar aniqlanganda qaror qabul qilish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibidagi (o'ziyurar) nosozliklarni bartaraf etishda o'lchash asboblari va asboblaridan foydalanish
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha operatsiyalarni bajarish
Zarur bilimlar	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha normativ-texnik va rahbarlik hujjatlari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) maqsadi, qurilmasi, foydalanish va ta'mirlash qoidalari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibiga (o'ziyurar), uning tarkibiy qismlariga, g'ildirak juftlariga va jihozlariga, ishchi va o'tish maydonchalariga texnik xizmat ko'rsatish, ta'mirlash va tekshirish chastotasi, turlari, muddatlari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi (o'ziyurar) qurilmalari va jihozlarini sozlash, sozlash qoidalari
	Maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibining (o'ziyurar) tarkibiy qismlari, agregatlari, mexanizmlari va jihozlarining nosozliklarini oldini olish, aniqlash va bartaraf etish usullari
	Amaldagi yoqilg'i-moylash materiallarining

	turlari, xususiyatlari, xossalari va iste'mol miqdorlari
	Tegishli turdagi maxsus temir yo'l harakatlanuvchi tarkibi uchun ehtiyot qismlarni iste'mol qilish miqdorlari
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatlashtirish
	Ishlarni tartibga soluvchi qismda mehnatni muhofaza qilish, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi talablari
Boshqa tavsiflar	-

IV BO'LIM
KASBIY STANDARTINI ISHLAB CHIQQAN TASHKILOTLAR
TO'G'RISIDAGI MA'LUMOTLAR

(tarmoq kengash nomi, qarori sanasi va raqami)

Ishlab chiquvchi tashkilotlarning nomlari:

T/r	Nomlanishi
1	"O'zbekiston temir yo'llari" aksiyadorlik jamiyati
2	"Temiryo'linfratuzilma" aksiyadorlik jamiyati
3	Personalni tayyorlash muassasasi

Ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

"Temiryo'linfratuzilma" aksiyadorlik jamiyati Personalni tayyorlash muassasasi

(tashkilot nomi)

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)